

Svētku maltītes

Attēls

no brodogkorn.no

Svētku rīts norvēģu ģimenēs sākas ar svētku brokastīm, kurās tiek dzerts šampanietis.

Svētku pusdienām ēdienus, jo īpaši kūkas un desertus, bieži gatavo un dekorē Norvēģijas karoga krāsās – zilā, sarkanā un baltā.

Šī diena ir arī saldējuma ēšanas diena un saldējums ir viens no svētku “simboliem”. Un veikalu ķēdes jau laicīgi pirms svētkiem izvērs “īstus saldējuma karus”.

Svētku gājiens

Daudzās valstīs, arī Latvijā, Nacionālā diena tiek svinēta ar militārajām parādēm. Norvēģijā 17.maijs tiek dēvēts par Bērnu dienu. Tas tādēļ, ka svētku gājienā dodas “tikai” bērni. Tradīcija sākās 1870.gadā Oslo, kad gājienā devās 1200 zēni. No 1889.gada arī meitenēm tika atļauts piedalīties svētku gājienā. Pamatskolu skolēniem došanās gājienā bija obligāta.

Arī šodien svētku gājienā pārsvarā dodas pamatskolu audzēkņi un skolu orķestri, bet to kuplina arī bērnodarņnieki, vidusskolu beidzēji (*russ*), pašvaldību vadītāji, skauti un gaidas, u.c. Katrai grupai (skolai, orķestrim) pa priekšu tiek nests speciāls karogs (*fane*).

Oslo svētku gājiena dalībnieki dodas arī pa *Karl johans gate* (ielu) karaļa pils virzienā un iet gar karaļa pili, kur uz pils balkona stāv karaliskā ģimene un sveicina gājiena dalībniekus. Šī tradīcija tiek ievērota kopš 1906.gada, izņemot 1910.gadu, kad mira karaļa tēvs, un izņemot arī kara gadus (1940. -1945.).

Svētku gājieni notiek ne tikai lielajās pilsētās, bet arī katrā komūnā. Tie tiek organizēti arī citur pasaulē, kur dzīvo, strādā, mācās vai ir emigrējuši norvēģi.

Gan svētku gājiena dalībnieki, gan skatītāji, gan citi svētku svinētāji ir ģērbusies svētku drēbēs, kas bieži ir Norvēģijas karoga krāsās. Šajā dienā uzvalks vīriešiem un svētku drēbes sievietēm ir "obligātas." Ļoti liels skaits norvēģu šajā dienā velk tautas tērpu.

Svētku dalībnieki sasaucas ar "hipp! hipp! hurra!". Galvenā svētku atribūtika ir Norvēģijas karodziņi, ziedi nacionālajās krāsās un dažādas taurītes.

Pēc svētku gājiena tiek teiktas svētku runas, bērniem organizētas dažādas atrakcijas un rotaļas, kā arī ēsts saldējums un cīsiņi, kas ietīti plānā, pankūkai līdzīgā, no vārītiem kartupeļiem gatavotā plācenī (*lompe*).

Svētku laikā tiek dziedātas dažādas populāras dziesmas, tai skaitā himna *de facto*, kas nav oficiālā himna "*Ja, vi elsker dette landet*" ("Jā, mēs mīlam šo zemi") un otrā himna "*Norge i rødt, hvitt og blått*" ("Norvēģija sarkanā, baltā un zilā (krāsā)").

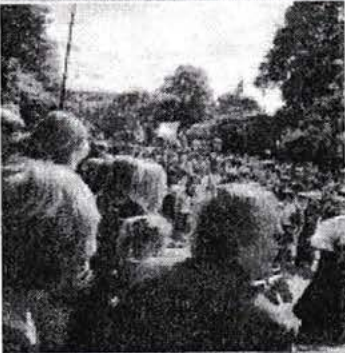
Populāri ir elektroniskajiem medijiem iesūtīt bildes ar personīgajiem svētku brīžiem, kurās lepojas ar saviem tautas tērpiem, svētku tradīcijām un pat mājdzīvniekiem, kuri bieži arī tērpti nacionālos tērpos un pušķoti ar nacionālām svētku lentām.

Sabiedriskās televīzijas kanāls NRK raida svētku gājiena un norises reportāžas no visas pasaules.

Bet dienu pirms lielās svētku dienas, "savā" svētku gājienā dodas arī bērnudārza bērni pa bērnu dārzam tuvākajām ieliņām, skandējot saukļus, dziedot dziesmas un gājienam pa priekšu nesot *fane*.

Turpinājums zem bildēm

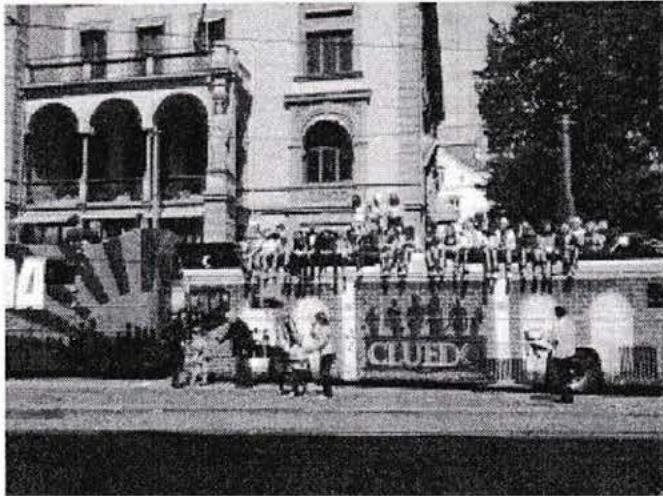
Tautas tērps

Šos svētkus var dēvēt arī par tautas tērpu dienu, jo ļoti liela daļa norvēģu šajā dienā velk tautas tērpu. Šodien Norvēģijā dzīvo gandrīz 5 300 000 iedzīvotāju, no tiem, apmēram 2,4 miljoniem, ir tautas tērps.

!!! Patiesībā šis tautas tērps nav tautas tērps klasiskā izpratnē un šo tērpu nav pareizi dēvēt par tautas tērpu. Tērpa pareizais nosaukums ir *bunad*. Tērpi tika radīti tikai 1900.gadu sākumā. Tas ir svētku tērps, kas radīts, idejas un nacionālo garu ņemot no zemnieku tērpiem. Šos jaunus tērpus sākotnēji valkāja intelektuāļi un nacionāli orientēti

ļaudis. Tautā tas populārs kļuva 1930.gados un īpaši – pēc kara. *Bunad* ir ļoti dažādi, jo “katrs” nostūris un ciems ir radījis savu tērpu. Ir zināmi apmēram 400 *bunad* veidi.

Vidusskolu beidzēji (*russ*)

17.maija svinības nav iedomājamas bez vidusskolu beidzējiem. Norvēģijā vidusskolu beidzēji, kuri tiek dēvēti par *russ*, vairākus mēnešus svin garās skolas dzīves beigas. Parasti šī svinēšana beidzas 17.maijā, piedaloties svētku gājienā un noslēdzot to.

Vairāk par *russ* lasiet – [Vidusskolu beidzēji – russ](#).

Talkas un brīvprātīgais darbs

Gaidot svētkus daudzviet tiek organizētas talkas, lai sakoptu un labiekārtotu apkārtni. Tā kā šī diena ir lielākoties svētki bērniem, tad daudziem vecākiem šī ir “darba diena”. Vecāki brīvprātīgi (parasti obligāti un saskaņā ar sarakstu) piedalās svētku organizēšanā, svētku norisē un veic dažādus drošības pasākumus.

Grūtas dienas sinoptiķiem

Jau vairākas nedēļas pirms svētkiem “visi” gaida tikai siltus, sausus un saulainus svētkus. Avīžu virsraksti “to tik vien dara”, kā lietum un mākoņiem “atkaro” gabaliņu pa gabaliņam, viešot cerības, ka jaunais izgudrojums – *bunad* notīs radīta lietus plēve nebūs jāizmanto.

Nobeigumā..

Norvēģiju daudzus gadu simtus valdīja sveši valdnieki. Ģeogrāfiskā stāvokļa dēļ norvēģi dzīvoja arī lielā trūkumā un nabadzībā. Ekonomisko situāciju ietekmēja aukstās un garās ziemas, retie saules stari un ļoti maz lauksaimniecībā izmantojamās zemes (pat šodien tikai nepilni 3%).

Tāpēc mūsdienās, 17.maijā, norvēģi svin savas valsts neatkarību, tiesiskumu un demokrātiskas tiesības visiem. Un arī labklājību. Ar pazemību, kas ir viena no norvēģu galvenajām vērtībām.